Wydanie poranne.
Nr. 205. Sobota 22 sierpnia 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy:
Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Kielce wolne od Moskali.
Wielka klęska Francuzów.
Ograniczenia pocztowe.

Kielce wolne od Moskali.

Jak [illegible] się dowiadujemy, w okolicy Kielc odbyło się starcie między kawaleryą austryacką a rosyjską. Moskale zostali odparci tak, iż Kielce są obecnie wolne.

Wielka klęska Francuzów.

Berlin, 22 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi:

Wielki sztab generalny podaje do wiadomości, że wojska wszystkich szczepów niemieckich, walczące pod dowództwem następcy tronu bawarskiego, odniosły wczoraj (czwartek) zwycięstwo między Metz a Wogezami. Nieprzyjaciel posuwający się naprzód w znacznej sile w Lotaryngii, został na całej linii z wielkiemi stratami wyparty. Wzięto do niewoli wiele tysięcy ludzi i zabrano nieprzyjacielowi liczne działa. Ogólny wynik trudno jeszcze ocenić, ponieważ pole walki obejmuje o wiele większy obszar, aniżeli cała nasza armia zajmowała w wojnie z r. 1870/1. Nasze wojska przejęte niedającą się powstrzymać chęcią posuwania się naprzód, ścigają nieprzyjaciela i walczą dalej.

Berlin, 22 sierpnia.

Wiadomość o zwycięstwie koło Metzu wywołała w mieście **ogromny entuzyazm.** Wiele domów przystrojono chorągwiami. Ogromny tłum zgotował burzliwą owacyę cesarzowej, która w chwili nadejścia wiadomości o zwycięstwie bawiła u następczyni tronu.

Zarządzenia naczelnej komendy armii austryackiej.
Ograniczenia pocztowe.

Wiedeń, 22 sierpnia.

Z wojennej kwatery prasowej donoszą **urzędownie:**

Główna komenda armii dla Galicyi i Bukowiny zarządziła co następuje:

1) Od 20 sierpnia w południe aż do dalszego zarządzenia mogą osoby prywatne nadawać tylko **otwarte listy i pakiety** we wszystkich urzędach pocztowych łącznie z pocztami na dworcach.

2) Na wszystkich przesyłkach pocztowych **zakazane jest używanie niedającego się skontrolować pisma lub języka,** dalej używanie pisma **tajnego** lub znaków **stenograficznych.**

3) Poczty mają przesyłki, które sprzeciwiają się wyż wymienionym postanowieniom, traktować jako przesyłki **podejrzane.**

4) **Cały ruch pocztowy i telegraficzny pozostaje pod kontrolą wojskową,** która będzie wykonywaną przez upoważnionych do tego oficerów i urzędników wojskowych.

5) Doniesienia **o stosunkach wojskowych** jakiegokolwiek rodzaju są **zakazane.**

Walki z Serbią.

Budapeszt, 22 sierpnia.

Wczoraj przywieziono do Aradu około **1400 wziętych pod Szabacz do niewoli Serbów.** Będą oni w Aradzie internowani. Wśród nich znajduje się wielka liczba „komitadżi“, jakoteż **wiele kobiet,** które strzelały do naszych żołnierzy.

Wiedeń, 22 sierpnia.

„Südsiaw. Korresp.“ donosi:

Jak z dobrego źródła słychać, pobite przez wojska austro-węgierskie oddziały serbskie stały **pod komendą oficerów rosyjskich,** którzy wstąpili jako ochotnicy do armii serbskiej.

Wyrzucenie zdrajcy.

Sofia, 22 sierpnia.

Agencya bułgarska donosi:

Były poseł bułgarski w Petersburgu, generał Radko Dimitrijew, który, jak wiadomo, opuścił swe stanowisko i wstąpił jako ochotnik do armii rosyjskiej, został **spensyonowany i wykreślony z szeregów czynnej armii.**

Z Bułgaryi.

Sofia, 22 sierpnia.

Opozycya ogłasza komunikat z żądaniem utworzenia **koncentracyjnego gabinetu ze wszystkich stronnictw politycznych,** który miałby sprawować rządy podczas całego trwania obecnego przesilenia.

Kooperacya wojskowa francusko-angielska.

Wiedeń, 22 sierpnia.

Dzienniki tutejsze otrzymują **z Paryża** następujące informacye:

Generał French, naczelny komendant angielskiej armii, w towarzystwie oficerów swego sztabu **przybył do Paryża 15 sierpnia** o godz. 10 m. 35 na dworzec północny. Oczekiwał go minister spraw wewnętrznych, Malvy. Frenchowi oddano wojskowe honory, a ludność Paryża zgotowała mu **owacyę.** Wraz z ambasadorem angielskim udał się French do pałacu Elizejskiego, aby oddać wizytę prezydentowi Poincaré. Obecni byli przy niej: prezydent ministró Viviani, ministrowie Doumergue i Messimy.

Według zagranicznych doniesień, **angielski korpus pomocniczy już wylądował we Francyi.**

Zniszczenie klasztoru w Belgii.

Berlin, 22 sierpnia.

„Kölnische Ztg.“ donosi, że ludność belgijska **zamordowała** w klasztorze Jezuitów pod Leodyum dwudziestu zakonników, poczem **podpaliła** klasztor na wszystkich rogach. Zakonnicy zwrócili się z prośbą o pomoc do Leodyum, skąd pospieszyli niemieccy żołnierze w samochodach. Żołnierze nie mogli klasztoru ratować, dali jednak do granicy konwój 350 braciszkom klasztornym, którzy zabrali z sobą **ogromne skarby klasztorne.**

Wydanie poranne i wieczorne razem 8 hal.

Położenie w Serbii.

Wiedeń, 22 sierpnia.

„Südslaw. Korresp." podaje następujące sprawozdanie z **Niszu:**

Wiadomości o zwycięstwach wojsk austryackich w Rosyi i wojsk niemieckich przeciw Francuzom i Belgom wywołały tu **konsternacyę**. Serbska komenda poczyniła różne zarządzenia celem obrony kraju. W kołach wojskowych uważają **sytuacyę za nadzwyczajnie poważną**. Do Serbii przybyło **wielu rosyjskich oficerów i żołnierzy w charakterze ochotników**. Witają ich tam jednak nie bardzo przychylnie, albowiem ochotnicy rosyjscy, którzy brali udział w wojnie serbsko-tureckiej w roku 1876, pozostawili po sobie w Serbii **złą pamięć**.

Wiedeń, 22 sierpnia.

Medyolański „Corriere della Sera" z 18 b. m. donosi z Niszu: Książę Jerzy, komendant 18 pułku piechoty serbskiej, został **lekko ranny** odłamkiem granatu austryackiego przy inspekcyi fortów w Belgradzie.

W Paryżu i w Petersburgu.

Wiedeń, 22 sierpnia.

„Zeit" donosi z **Paryża:**

Dnia 5 i 6 b. m. wybuchły w dzielnicach robotniczych Paryża **wielkie zaburzenia**. Wszystkie ministerstwa, dworce kolejowe, kościoły i gmachy publiczne obsadzone były **silnemi strażami**.

Wiedeń, 22 sierpnia.

Ludność **Petersburga** obawia się, że **miasto oblegane będzie przez Niemców**. Kasy banku państwowego wywiezione zostały z Petersburga w głąb kraju. Wszystkie okoliczne lasy zostały wycięte, a cała okolica porznięta rowami. Miejscowości, położone na wybrzeżu koło Wyborga, zostały **zniszczone**.

Mobilizacya natrafia **na ogromne trudności**. Ludność przyjmuje wojnę bardzo niechętnie, chociaż duchowieństwo usiłuje ją sfanatyzować.

Z aeroplanów rzucają bomby.

Wiedeń, 22 sierpnia.

„Zeit" donosi z Londynu:

„Times" donosi z Brukseli pod datą 14 bm.: O godz. 6·30 pojawił się nad miastem **Namur** aeroplan niemiecki, z którego rzucono na miasto **trzy bomby**. Pierwsza nie wyrządziła żadnej szkody, druga **zraniła pięć osób**, trzecia **padła na most**.

Nieubłagana wojna.

Berlin, 22 sierpnia.

Z powodu mnożących się wypadków strzelania przez ludność cywilną do wojska, wydał generał komenderujący w Alzacyi następujący rozkaz:

„Jeżeli mieszkańcy gminy będą brali udział w walce przeciw naszym wojskom, to **nietylko oni będą rozstrzelani, lecz także burmistrz gminy zginie taką samą śmiercią, a miejscowość będzie zburzona**. Nasze wojska otrzymały nakaz rozstrzelać natychmiast **każdego właściciela domu**, któryby francuskim żołnierzom dał u siebie schronienie. Obrabowywanie trupów na pobojowisku karane będzie **natychmiastowem rozstrzelaniem**. Żałuję najmocniej, że wstrętne zbrodnie niektórych indywiduów zmuszają mnie do tego obwieszczenia i przez to hańbią dobre imię Alzatczyków".

W belgijskiej miejscowości Vizé w nocy z soboty na niedzielę mieszkańcy **zabili jednego oficera i zranili sześciu żołnierzy**. Jak donosi „Amsterdamer Handelsblad", **puszczono Vizé z dymem**, a mężczyzn przewieziono do Akwizgranu, gdzie ich los będzie rozstrzygnięty.

Kronika wojenna.

Mako. (Węgry). Wojskowy samochód, w którym jechali poseł sejmowy Tomasz Kallay, hr. Stefan Szapary jun i szofer, na drodze między Nagy Szent Miklos a Kisszombor uległ wypadkowi, przyczem **hr. Szapary zginął**. Katastrofa spowodowana została równoczesnem pęknięciem obu przednich pneumatyków. Samochód przewrócił się, grzebiąc pod sobą hr. Szaparego. Naczynie z benzyną **eksplodowało**. Kallay odniósł lekkie rany, szofer ciężkie. Kallay jako rezerwowy porucznik przydzielony był do oddziału samochodowego.

Konstantynopol. Porta przesłała zagranicznym dyplomatycznym misyom notę cyrkularną z zawiadomieniem, że **okręty handlowe mogą w cieśninach morskich swobodnie krążyć.**

Waszyngton. Rząd Stanów Zjednoczonych zdeponuje **kilka milionów dolarów** w kilku głównych bankach, celem ułatwienia powrotu do normalnych warunków.

Naczelny Komitet Narodowy.

Dar miasta Podgórza.

Od magistratu miasta Podgórza otrzymało prezydyum Naczelnego Komitetu Narodowego w Krakowie zawiadomienie, iż na nadzwyczajnem posiedzeniu w dniu 20 sierpnia 1914 r. postanowiła Rada miejska, spełniając obowiązek narodowy, jednogłośnie przeznaczyć kwotę **50.000 koron** na legiony polskie.

Kwotę tę wypłaci magistrat bezzwłocznie po zatwierdzeniu dotyczącej uchwały przez Wydział krajowy.

W odpowiedzi na to zawiadomienie wystosowało prezydyum N. K. N. do burmistrza posła Maryewskiego następujący list dziękczynny:

Jaśnie Wielmożny Panie! W imieniu Sekcyi zachodniej Naczelnego Komitetu Narodowego najgoręcej dziękuję za tak hojny dar 50.000 koron, który Rada miejska w Podgórzu złożyła dla polskich legionów. Szlachetna ta inicyatywa znajdzie w całem polskiem społeczeństwie najszersze echo i zachęci zarówno instytucye, jak i jednostki do składania ofiar. Wiedziony uczuciem prawdziwej wdzięczności składam raz jeszcze Radzie miejskiej w Podgórzu serdeczne „Bóg zapłać". *Jaworski.*

Ofiara piekarzy.

Krakowski cech piekarzy (grupa I) oprócz 100 koron, ofiarowanych w gotówce, zobowiązał się składać codziennie, od teraz aż do ukończenia wojny, 30 bochenków chleba dla legionistów. Chleb z poszczególnych piekarń gromadzi się każdego dnia u przewodniczącego cechu p. Leona Bałuka, który odstawia go do komendy legionów.

Należy się spodziewać, że za pięknym przykładem grupy I (chrześcijańskiej), pójdzie i grupa II (żydowska) cechu piekarzy.

Pomoc dla Królewiaków.

Jak donieśliśmy, zorganizował N. K. N. biuro pod kierownictwem docenta dra Kiernika dla udzielania pomocy Polakom z zaboru rosyjskiego, którzy wskutek wojny muszą przebywać w Krakowie. W skład biura, zostającego pod kierownictwem radcy Ingardena, wchodzą pp. Marya Ruszczyńska, prof. Stefan Jentys, prof. Karol Dziewoński, hr. Stanisław Konarski. Biuro mieści się przy ulicy **Straszewskiego 25**, I p. i jest otwarte dla stron od godz. 11 do 1 w południe i od 5 do 6 wieczorem. Nadto codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, posiadać będzie ekspozyturę swoją w biurze informacyjnem N. K. N.

Zadaniem biura jest dopomożenie rodakom naszym z zaboru rosyjskiego, **tak w Austryi, jak w Niemczech**, przedewszystkiem w uwolnieniu się od pobytu przymusowego, następnie w miarę możności w powrocie do kraju.

Do właścicieli samochodów i rowerów.

Departament organizacyjny N. K. N. ogłasza:

Zwracamy się z gorącą prośbą do właścicieli automobilów i rowerów, by zechcieli je ofiarować do dyspozycyi N. K. N. Zgłoszenia przyjmuje departament organizacyjny w godzinach urzędowych, ul. Poselska 8.

KRONIKA.

Sobota 22 sierpnia.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu" wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczór.**

Posiedzenie Rady miasta z powodu zgonu papieża odbyło się wczoraj o godz. 5 po południu. Po przemówieniu wicepr. Szarskiego posiedzenie zamknięto.

Szkoły ludowe w Krakowie mają być otwarte w pierwszych dniach września. Ze względu na konieczność opieki nad 15.000 dzieci, chcą pozostałe siły nauczycielskie podjąć naukę choćby w ograniczonych rozmiarach.

Do I. gimnazyum żeńskiego rozpoczną się wpisy 28 bm., a nauka rozpocznie się 7 września. Z powodu obecnych trudności nauka będzie się odbywała dwuzmianowo: przed poł. dla klas niższych, po poł. dla wyższych.

Wezwanie do uczenic. Dyrekcya seminaryum nauczycielskiego żeńskiego wzywa wszystkie uczenice, które znajdują się w Krakowie, aby zgromadziły się w kancelaryi dyrekcyi zakładu w dniu 24 bm. o godz. 11 przed południem, celem przeprowadzenia akcyi pomocniczej w obecnej chwili.

Ambulatoryum kliniki chorób nerwowych i umysłowych przy ul. Kopernika 46 zostało na razie na nowo otwarte dla chorych dochodzących. Godziny przyjęć w dnie powszednie od 9—11 przed południem.

Repertuar teatru miejskiego.

Sobota: „Uczeń szatana".

Repertuar teatru ludowego przy ulicy Rajskiej.

Sobota: „Warszawianka" i „Konfederaci Barscy".

Z kraju.

W Nowym Sączu aresztowano za szpiegostwo kilku moskalofilów. Między aresztowanymi jest jeden ksiądz, który miał przypiętą brodę i przebrany był za żyda.

Aresztowanie moskalofilskich szpiegów. Z okolic Rawy Ruskiej przywieziono do Lwowa 10 osób, między nimi jednego księdza moskalofilskiego, pozostających pod zarzutem zdrady.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).